ג: הכל מעריכין פרק ראשון ערכין

לאתויי עבדים. שאם יש לו עבד כנעני מהול למכור ורוצה העבד שלא ימכרנו אלא בא"י ובכתובות (דף ק:) פרש"י שיכול להעלותו [להעבד עברי בע"כ של עבד] ור"י פירש שהעבד יכול לכוף להעלותו או יפטרוהו: **לאתויי** עבד שברח מח"ל לארץ. ומרישא לא שמעי' לי' למלן דתני עבדים ואפילו לפי' [1]רש"י דבעבדים כנענים מיירי דרוצה למוכרו שאינו מוליאו מרשותו א"נ דהואיל וכתב ניקנסיה לעבד ולא נפטר א"נ ס"ד דרישא כגון שהרב הולך מדיר בארץ ישראל אלא הכי: **מנוה היפה.** דמ"ל לנוה הרעה דא"י ואין לאשתו יכולה לעכב עליו וכן מא"י לירושלים. ג"כ. [2] דאמר לתנא דרישא הכל מעלין תנא סיפא אין הכל מוליאין הכי מפרש התם בכתובות (גם זה שם) וליכא למימר לאתויי עבדים דליכא מילוק בין שאר ארץ ישראל לירושלים גבי עבדים: **הכל** חייבין בסוכה. עד השתא דרש הכל לאתויי מאי מהשתא דרש הך דתנא כהנים לוים וישראלים וקבעי פשיטא ומי הך לא מיחייבי מאן לישיבי: **ובני** עבודה נינהו. ואין יכולין לדור אים ואשתו בסוכה שאין מזקקין לנשותיהן דרמיא עלייהו עבודת הרגל אימא לא ממייבו ל"ה. דמטעם [3] הולכי דרכים ליכא למיפטריהו אלא בשדות אבל לא בלבבת בית [4] המקדש ושאר מקומות בהמ"ק וה"ה דמלי למיגקט נמי לוים השומרים בכ"מ מקומות במקדש כדאיתא פ"ק דתמיד (דף טו.) הכי אשכחנא לקמן גבי הכל חייבין בתקיעת שופר דמלי למימר כהנים ולוים אינעריכא ליה דהא מייתי ליה נמי דלוים גואלין לעולם ומוכרין לעולם ולא נקט אלא כהנים: **קמשמע** לן. [5](תע"ג) דלא אפשר להו כעין דירה כי') היכי דאפשר להו מיחייבי ובעידן עבודה פטירי אלא בעידן עבודה לא אישתרי: **כהנים** אשתרי להו כלאים בעידן עבודה. דאמנגו של כלאים היה דכתיב ואת האמנגו שש ומדשש כתנת תכלת כו': **הני** כהנים הואיל [6] (ובני עבודה כו' מאן דלא) אישתרי כלאים כו'. הקשה הרב ר"י מתורלייט"ש נשים לא לחייבו בכלאים הואיל וליתנהו בגדילים תעשה לך ויש לומר השוה הכתוב אשה לאיש והא דאמר פרק אלו עוברין (פסחים מג:) [7] הואיל ואינה בקום אכול מצה אינה בכל תאכל תמך סמיך עלה אהא דילפי' ט"ו ט"ו מתג הסוכות דכתיב האזרח בישראל הנשים ופ"ת ומימת כיון דאיתנהו בגבישת שעטנז אינהו בגדילים וי"ל דאדרבה הוקשה כל התורה לתפילין [8] ופ"ת דהכי נמי לגבי נשים מנה [9] הוקשה ותיקן דאיכא למימר הואיל ואיתרבו לאמילת ממך איתרבו לאמילת ממך [10]מנה[11]: **שלא** יהא דבר הוצץ בין בגדי בהונה לבשרו. ותפילין על בשרו בעינן דכתיב (שמות יג) והיה לך לאות ולא לאחרים לאות: **ציץ** מונח על המצח ומצנפת על הראש ואינה מחזקת עד המצח אלא מקום התפלין נראין בגובה הראש מקום שמוחו של תינוק רופס ל"ה. וליכא למימר אמאי לא קאמר כדלעיל קמ"ל ובהי דפטירי בעידן עבודה דפטיעה ליה דחייבין לעולם בתפלין של ראש ולא בעי לימר דס"ד דליפטרו מתפלין של יד שלא בעידן עבודה דפטיעה ליה דחייבין: **של יד אינה מעכבת של ראש.** ואע"ג דאמר בעלמא מנחות (דף ו.) ולטוטפות. בין עיניך כל זמן שבין עיניך יהיו שנים שהיינו בשעה שמניח שייסה לריך להקדים של יד: **יום** תרועה יהיה לכם. משמע יום אחד בלבד: **ולברכות.** שהיו אומרים נמי ביום הכפורים של שנת היובל מלכיות זכרונות ושופרות: **מוכרין** לעולם. [12] ואפי' בשנת היובל עצמה אם מכרו קרקע שלהם מכורה היא [13] ויוצאה והמעות שלהן הם ליכא למימר דלא הדרה אלעייהו ביובל דכתיב (ויקרא כה) ואשר יגאל מן הלוים ואמר בפ' בחרת (לקמן דף כט.): דממכרו יוצא חנם ל"ה. ולא נראה דהא מפרש שמואל טעמא לקמן בפרק בתרא (גם זה שם) משום דמכורה כבר יוצאה אינה מכורה אינו דין שלא תמכר והשתא טעמא שיין גבי כהן כמו גבי ישראל ועוד יש להקשות אליבא דרב נמי דאמר מכרה יוצאת מאי איכא בין ישראל לכהנים [14] [לענין יובל] [15] וכן [16](המקדש) גואלה לעולם ויש קנת לשב הגירסא דבנמי ערי מומה דישראל אינו גואלה אלא בתוך שנה תמימה ולוים וכהנים גואלים לעולם וס"ד שבתי ערי מומה שלהם נהגינן כבתי החצרים וליפקו ביובל ומוכרין דנקט אגב גואלין ורש"י פי' הכא וזה לשונו וגואלין לעולם אם מכרו כ) שדה גואלין אותו מיד וישראל אינו גואל בפחות משני שנים כתיב במספר שני תבואות וכראש בית דין (דף כט.) [17] וזהו לשונו בשם (רבי יהודה בר יאקן) [רבינו יאקן] [18]הלוי מוכרין לעולם וגואלין לעולם ושמיהם משניות הן במסכת ערכין וכין מקדישין וכין מוכרין תרוייהו משניות ויתירות ניהו אלא אילימא דתנא התם גבי ישראל אין מקדישין לפני היובל פחות משני שנים ולא גואלין אחר היובל פחות משנה תנא נמי גבי כהנים מקדישין וגואלין [19]לעולם וכהי מוקי לה במסכת ערכין ומהו

[1] לאתויי עבדים ולמאן דתני עבדים בהדיא לאתויי מאי לאתויי מנוה היפה לנוה הרעה ואין הכל מוציאין לאתויי [2] עבד שברח מח"ל לארץ. [3]הכל מעלין לירושלים לאתויי [2] מנוה היפה לנוה הרעה ואין הכל מוציאין לאתויי מאי לאתויי מנוה הרעה לנוה היפה: [4]הכל חייבין בסוכה כהנים לוים וישראלים פשיטא אי הני לא מחייבי מאן מיחייבי כהנים איצטריכא ליה סד"א הואיל וכתיב [5]בסוכות תשבו [6]ואמר מר תשבו [7] שבעת ימים כעין תדורו מה דירה [8]איש ואשתו אף סוכה איש ואשתו והני כהנים הואיל ובני עבודה נינהו לא ליחייבו קא משמע לן נהי דפטירי בשעת עבודה בלא שעת עבודה חיובי מיחייבי מידי דהוה אהולכי דרכים [9]דאמר מר הולכי [2]דרכים ביום פטורין מן הסוכה ביום וחייבים בלילה: [10]הכל חייבין בציצית כהנים לוים וישראלים פשיטא [11] כהנים איצטריך לי' סד"א הואיל וכתיב [2]לא תלבש שעטנז גדילים תעשה לך מאן דלא אישתרי כלאים לגביה בלבישה הוא דמחייב במצות ציצית והני כהנים הואיל ואשתרי כלאים לגבייהו לא ליחייבו קמ"ל [12]נהי דאישתרי בעידן [13]עבודה בלא עידן עבודה לא אישתרי: הכל חייבין בתפילין כהנים לוים וישראלים פשיטא כהנים איצטריך ליה סד"א הואיל וכתיב [3]וקשרתם לאות על ידך והיו לטוטפות בין עינך כל דאיתיה במצות דיד איתיה במצות דראש והני כהנים הואיל וליתנהו במצות [14]דיד דכתיב [4]ולבש על בשרו [15] שלא יהא דבר חוצץ בינו ובין בשרו אימא במצות דראש נמי לא ליחייבו קמ"ל דלא מעכבי אהדדי [16]כדתנן [17]תפלה של יד אינה מעכבת של ראש ושל ראש אינה מעכבת של יד [18]ומאי שנא דיד דכתיב ולבש על בשרו [19] ראש נמי כתיב [5]ושמת המצנפת על ראשו תנא [20]שערו היה נראה בין ציץ למצנפת ששם מניח תפילין [21]הכל חייבין בתקיעת שופר כהנים לוים וישראלים פשיטא כהנים איצטריכא ליה סד"א הואיל וכתיב [6]יום תרועה יהיה לכם מאן דליתיה אלא בתקיעה דחד יומא חייב והני כהנים הואיל ואיתנהו בתקיעה כוליה שתא דכתיב [7]ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם אימא לא ליחייבו מי דמי התם חצוצרות הכא שופר איצטריך [8] סלקא דעתך אמינא הואיל ותנן [9]שוה [10]היובל לראש השנה לתקיעה ולברכות דאיתיה במצות יובל איתיה במצות ראש השנה דליתיה במצות יובל ר"ה [11] והני כהני הואיל וליתנהו במצות דיובל דתנן [12]כהנים ולוים מוכרין לעולם וגואלין

מסורת הש"ס

[1] כתובות קי: ע"ש. [2] מולין נ:. [3] סוכה מח:. [4] פ"ק בין בית שמאי בין בית הלל. [5] שם כו., ו) מנחות מג. [מולין נ:]. [6] ר"ה מ: מכלה ותוס' מולין קי: ד"ה מלמה. [7] מנחות לח., [8] [שבועות יט.]. [9] שם, [10] [ר"ה כט. פ"ש כל הענין]. [11] ר"ה כו:. [12] נקמן לג.. [13] ל"ל מה"ד הכל חייבין בסוכה. [14] [ל"ל יומות ד:]. [15] [דברים ו]. [16] [שיך לעמי הכא]. [17] גיטין ל"ק לפירוש ר"י. [18] [ומעשה ל"ק]. [19] [ל"ק מ"ז]. [20] [הפ"ד ומה"ד מאן דלא אישתרי כלאים כו' הקשה. [21] מלה דלא אישתרי כלאים כו' הקשה. [22] [מה"ד מה"ד מה"ד ומכ"ל ל"ק]. [23] [ער' תוספות יומות ד. ד"ה דכתיב ותוס' שבועות מג: ד"ה כלן]. [24] ער' ל"ק גיטין מחנת כתה. [25] ל"ל הקשה אלא בבל תאכל חמץ נמי ליתנהו סמיך עלה: [26] לתפילין. גליון והיקש ערוך מסמוכין אבל בפרק אלו עוברין היקשא נמי הוא דכתיב בחד קרא חיבות וא"ת ל"ש: [27] לשם מצה ס"א א) מערך היקשא יתירא לגיסר כו': [28] לעולם פ"ה ואפילו: [29] היא נלוין. ואילו גבי ישראל הניא בפ"ב ובשנת היובל לא יפכור כו' ובכי כהנים תנן מוכרין דמכורה דיוצאה והמעות שלהן הוא ליכא למימר ובר' אלא נראה חיבת ויוצאת ומוקף בתצאי לבנה: [30] לכהנים ליובל וכן חיבת לענין ל"ש: [31] מכרו. גליון וקשה דדין זה אינו תלוי ביובל כלל: [32] ב"ר פי' זה לשונו ה"ג כהנים ולוים מקדישין וגואלין לעולם זו היא גירסת רבי יצחק הלוי ושאר רבותי מוכרין וחיבות בשם ר' יהודה בר יצחק הלוי בפחק: [33] וגואלין ואידיי דתנא מקדישין וגואלין בהדי הדדי תנא נמי גבי גואלין דמכורה מוכרין לעולם:

[1] לאתויי עבדים ולמאן דתני עבדים בהדיא לאתויי מאי לאתויי מנוה היפה לנוה הרעה ואין הכל מוציאין לאתויי [2] עבד שברח מח"ל לארץ. [3]הכל מעלין לירושלים לאתויי [2] מנוה היפה לנוה הרעה ואין הכל מוציאין לאתויי מאי לאתויי מנוה הרעה לנוה היפה: [4]הכל חייבין בסוכה כהנים לוים וישראלים פשיטא אי הני לא מחייבי מאן מיחייבי כהנים איצטריכא ליה סד"א הואיל וכתיב [5]בסוכות תשבו [6]ואמר מר תשבו [7] שבעת ימים כעין תדורו מה דירה [8]איש ואשתו אף סוכה איש ואשתו והני כהנים הואיל ובני עבודה נינהו לא ליחייבו קא משמע לן נהי דפטירי בשעת עבודה בלא שעת עבודה חיובי מיחייבי מידי דהוה אהולכי דרכים [9]דאמר מר הולכי [2]דרכים ביום פטורין מן הסוכה ביום וחייבים בלילה: [10]הכל חייבין בציצית כהנים לוים וישראלים פשיטא [11] כהנים איצטריך לי' סד"א הואיל וכתיב [2]לא תלבש שעטנז גדילים תעשה לך מאן דלא אישתרי כלאים לגביה בלבישה הוא דמחייב במצות ציצית והני כהנים הואיל ואשתרי כלאים לגבייהו לא ליחייבו קמ"ל [12]נהי דאישתרי בעידן [13]עבודה בלא עידן עבודה לא אישתרי: הכל חייבין בתפילין כהנים לוים וישראלים פשיטא כהנים איצטריך ליה סד"א הואיל וכתיב [3]וקשרתם לאות על ידך והיו לטוטפות בין עינך כל דאיתיה במצות דיד איתיה במצות דראש והני כהנים הואיל וליתנהו במצות [14]דיד דכתיב [4]ולבש על בשרו [15] שלא יהא דבר חוצץ בינו ובין בשרו אימא במצות דראש נמי לא ליחייבו קמ"ל דלא מעכבי אהדדי [16]כדתנן [17]תפלה של יד אינה מעכבת של ראש ושל ראש אינה מעכבת של יד [18]ומאי שנא דיד דכתיב ולבש על בשרו [19] ראש נמי כתיב [5]ושמת המצנפת על ראשו תנא [20]שערו היה נראה בין ציץ למצנפת ששם מניח תפילין [21]הכל חייבין בתקיעת שופר כהנים לוים וישראלים פשיטא כהנים איצטריכא ליה סד"א הואיל וכתיב [6]יום תרועה יהיה לכם מאן דליתיה אלא בתקיעה דחד יומא חייב והני כהנים הואיל ואיתנהו בתקיעה כוליה שתא דכתיב [7]ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם אימא לא ליחייבו מי דמי התם חצוצרות הכא שופר איצטריך [8] סלקא דעתך אמינא הואיל ותנן [9]שוה [10]היובל לראש השנה לתקיעה ולברכות דאיתיה במצות יובל איתיה במצות ראש השנה דליתיה במצות יובל ר"ה [11] והני כהני הואיל וליתנהו במצות דיובל דתנן [12]כהנים ולוים מוכרין לעולם וגואלין

[1] לאתויי עבדים. סיה לי עבד עברי לך אחרי הענד על כרחו (כתובות קי:). הכל מעלין לירושלים. אם כן מי כיתו אדם סיסה לעלות ולישב עמו בירושלים (שם). הכל חייבין בסוכה. לאתויי קטן שאינו לריך לאמו (הוריו ב:). הולכי דרכים ביום פטורין מן הסוכה ביום. דכתיב בסוכות תשבו, כעין ישיבת כיתו, כשם שכל הסוכה אינו נמנע מלכת בדרך בסוכה, כך כל יומת הכא שאינו יום טוב לא אלריכו לכתוב לעניין (סוכה ה:). הכל חייבין בציצית. לאתויי קטן דיודע להתעטף (חולין ב:). הואיל ואשתרי כלאים לגביהו. אמנגו, דכתיב ביה שש ותכלת (מנחות מג.). שערד. של כהן גדול. היה נראה בין ציץ. שפל מצחו, למצנפת. שבנוחה ראשו (בחיים יפ). למדנו שהמצנפת למעלה בגובה הראש ואינה עמוקה לינכס בה כל הראש עד המצח, וה"ן מלמעה (שמות כח יז). ששם מניח תפילין. שלבן ליסא מלינה (חגיגה יפ:). שוה היובל לראש השנה לתקיעה. דפטיגין ופפ"ג דמקיעתו ביובל לא לתפלה ולא לזכרון אלא לסימן שיצאו עבדים והשמטת מכרת שדות. אפילו הכי כל"ר כבי לתעבדיה, דגמרינן לה בג"ש שביני שביני, ולברכות. דבני לימוד תקע ברכות ביום הכפורים של יובל (ר"ה כו:).

מוסף רש"י

לאתויי עבדים. סיה לי עבד עברי לך אחרי הענד על כרחו (כתובות קי:). הכל מעלין לירושלים. אם כן מי כיתו אדם סיסה לעלות ולישב עמו בירושלים (שם). הכל חייבין בסוכה. לאתויי קטן שאינו לריך לאמו (הוריו ב:). הולכי דרכים ביום פטורין מן הסוכה ביום. דכתיב בסוכות תשבו, כעין ישיבת כיתו, כשם שכל הסוכה אינו נמנע מלכת בדרך בסוכה, כך כל יומת הכא שאינו יום טוב לא אלריכו לכתוב לעניין (סוכה ה:). הכל חייבין בציצית. לאתויי קטן דיודע להתעטף (חולין ב:). הואיל ואשתרי כלאים לגביהו. אמנגו, דכתיב ביה שש ותכלת (מנחות מג.). שערד. של כהן גדול. היה נראה בין ציץ. שפל מצחו, למצנפת. שבנוחה ראשו (בחיים יפ). למדנו שהמצנפת למעלה בגובה הראש ואינה עמוקה לינכס בה כל הראש עד המצח, וה"ן מלמעה (שמות כח יז). ששם מניח תפילין. שלבן ליסא מלינה (חגיגה יפ:). שוה היובל לראש השנה לתקיעה. דפטיגין ופפ"ג דמקיעתו ביובל לא לתפלה ולא לזכרון אלא לסימן שיצאו עבדים והשמטת מכרת שדות. אפילו הכי כל"ר כבי לתעבדיה, דגמרינן לה בג"ש שביני שביני, ולברכות. דבני לימוד תקע ברכות ביום הכפורים של יובל (ר"ה כו:).

שיטה מקובצת

[1] לאתויי עבדים. בפ"ב דכתובות פרש"י שאם קנה עבד בחו"ל ובא לגור בארץ ישראל דרשאי להעלות עבדו עמו ולא נחיוה שאפי' במדינה למדינה בחו"ל או בארץ יכול הוא להוליך עבדו עמו ומפרי"ם דאם העבדים רצים יכולים ליסר לרבם או תעלה עמנו לארץ או תשחרר אותנו והא דאמר בפסוק לאתויי ברח מחו"ל דאין מוציאין [אתא לאשמעינן] מהו דתימא הואיל וברח נקנסיה ונכאן פרש"י לאתויי עבדים שאם יש לו עבד כנעני מהול כו'. תוס': [2] לאתויי מאי לאתויי עבד: [3] לאתויי מאי לאתויי מנוה: [4] תשבו כעין תדורו (תיבות שבעת ימים נמחק): מה דירה. ס"א כין ביום וכין בלילה אף סוכה כין ביום וכין בלילה והני כהנים הואיל וליתנהו ביום שדרדי בעבודה אימא לא ליחייבו קמ"ל נהי כו': [5] פשיטא אי הני לא מחייבי מאן מחייבי כהנים: [6] שלא יהא דבר חוצץ בינו לבין בשרו (אות ר' נמחק): משמע שהכהנים חייבין בתפילין בעידן עבודה וחיוכה דאמרי' ב"פ דבוחרים (דף יט ע"ב) כהנים בעבודתן ולוים בדוכנם סמורין מתפילין ואומר הרים דהתם כשמבטלין מעשות עבודה סטורין מטעם דכל העוסק במצוה פטור מן המצוה אבל כשיש שהות להניח קודם עבודה חייבין להניחם ושיהו עליהן בשעת עבודה. תרס': [7] בשרו שלא יהא דבר חוצץ בינו לבין בשרו דראש נמי: [8] סד"א הואיל וחנן (כו'). גליון להאי שמעא הוי מצי למימר נמי לוים איצטריך ליה אלא משום דלטעמא קמא לא מצי למימר לוים לא נקטיה נמי הכא. הרא"ש ז"ל: [9] אאנב דתני רישא ותיבות דאע"ג נמחק: [10] בית המקדש ראשו. תיבת המקדש ל"ש: [11] קמ"ל אע"ג דלא: [12] הואיל ואשתרי כלאים ותשאר נמחק: [13] עוברין והני נשי הואיל ואינם בקום אכול מצה אינא בבל תאכל חמץ נמי ליתנהו סמיך עלה: [14] לתפילין. גליון והיקש ערוך מסמוכין אבל בפרק אלו עוברין היקשא נמי הוא דכתיב בחד קרא חיבות וא"ת ל"ש: [15] לשם מצה ס"א א) מערך היקשא יתירא לגיסר כו': [16] לעולם פ"ה ואפילו: [17] היא נלוין. ואילו גבי ישראל הניא בפ"ב ובשנת היובל לא יפכור כו' ובכי כהנים תנן מוכרין דמכורה דיוצאה והמעות שלהן הוא ליכא למימר ובר' אלא נראה חיבת ויוצאת ומוקף בתצאי לבנה: [18] לכהנים ליובל וכן חיבת לענין ל"ש: [19] מכרו. גליון וקשה דדין זה אינו תלוי ביובל כלל: [20] ב"ר פי' זה לשונו ה"ג כהנים ולוים מקדישין וגואלין לעולם זו היא גירסת רבי יצחק הלוי ושאר רבותי מוכרין וחיבות בשם ר' יהודה בר יצחק הלוי בפחק: [21] וגואלין ואידיי דתנא מקדישין וגואלין בהדי הדדי תנא נמי גבי גואלין דמכורה מוכרין לעולם:

[1] ל"ל פ"ש דה"ג לשם כמלה מלרך היקשא ימיה.

תורה אור השלם

1. בַּסֻּכּוֹת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכּוֹת: ויקרא כג מב
2. לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעַטְנֵז צֶמֶר וּפִשְׁתִּים יַחְדָּו. דברים כב יא
3. וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: דברים ו ח
4. וּלְבַשׁ הַבַּדִּ מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי בַד יִלְבַּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהָרִים אֶת הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֹלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ: ויקרא ו ג
5. וְשַׂמְתָּ הַמִּצְנֶפֶת עַל רֹאשׁוֹ וְנָתַתָּ אֶת נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ עַל הַמִּצְנֶפֶת: שמות כט ו
6. וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם: במדבר כט א
7. וּבְיוֹם שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצֹצְרֹת עַל עֹלֹתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: במדבר י י

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה קמ"ל וכי' כעין מלזרו היכי כל"ל ותיכה מ נמחק:

רבינו גרשום

לאתויי סגנה היפה לנוה הרע דאע"ג דאית ליה בחוצה לארץ נוה יפה ובא"י נוה רע: עבד שברח מחו"ל לארץ אין רבו יכול להוציאו משם: הכל מעלין לירושלים אע"ג דירושלים נוה הרע כדאמרינן במסכת כתובות מנין לישיבה כרים שהיא קשה שנא' וברכו הקהל את כל העם המתנדבים ונו': והשתא בעי (א) אותו כי היכי דאמר הכל מעריכין הכהנים ולוים וישראלים דם הכי לכל הני הכל דתנינן ושרי בעי אותו כי הכל חייבין בסוכה הכהנים ולוים וישראלים פשיטא אי הני לא מחייבי מאן מחייבי: אף סוכה בין ביום ובין בלילה והני כהנים הואיל ואי אפשר להו למיחב בה בימא דרדרי בעבודה בלילה ליפטרו קמ"ל: אף סוכה איש ואשתו. וכהנים בעו למיהבי פרושים משום דבעו למעבד עבודה ברגל: [והני כהנים הואיל] ואישתרי כלאים לגבייהו דכתיב ואת האמנט שש ומשזר חכלת וארגמן ומדשש כתנת תכלת ואפודת שש משזר חכלת וארגמן ומדשש כתנת תכלת: ולבש כתנתו תכלת סדר: ואפודתו. ולבש ההכן סדר בד. ואפודתו (מדו) כמדתו שצריכין ליגע עד קשרי אצבעותיו וכתיב והיו על בשרו שלא יהיה דבר חוצץ בינו לבין בשרו: שערו היה נראה בין ציץ למצנפת. אלמא הוי מקום פנוי [לבר] ממצנפת לתניה בין תפילין: והני כהנים הואיל וליתנהו במצות דיובל כדתנן בפרק בתרא דמסכתין הכהנים והלוים מוכרין לעולם אפילו בשנת היובל עצמה

[1] נראה ל"ל והשתא נמי כל היכא דתני כהנים לוים וישראל לאתויי מאי כי היכי דלא נמי לכל הני כהנים ולוי דתנינן וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com